

Klimat- och näringslivsdepartementet

Yttrande angående remiss av promemorian Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet

Sammanfattning

Energimyndigheten har granskat och lämnar synpunkter på promemorian *Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet*. Särskilt fokus har lagts på att granska förslag till *lag och förordning om energiledningssystem och energikartläggningar i företag samt lag och förordning om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet* eftersom Energimyndigheten är och fortsättningsvis kommer vara tillsynsmyndighet för dessa regelverk. För att kunna tillämpa regelverken rättssäkert bedömer Energimyndigheten att vissa förtydliganden och ändringar behöver göras. Energimyndigheten har tagit fram förslag på ändringar som syftar till att göra regelverken tydligare för företagen och som kan bidra till att de kan skapa större nytta.

Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak, med reservation att hänsyn tas till föreslagna ändringar och tillägg, förslag till *lag om ändring i årsredovisningslagen*, förslag till *lag och förordning om energiledningssystem och energikartläggningar i företag* samt förslag till *ändringar i lag och förordning om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet*.

Energimyndigheten lämnar synpunkter inom följande områden:

- Energimyndigheten lämnar ändringsförslag på förslaget till *lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554)* avseende att förvaltningsberättelsen endast ska innehålla vissa uppgifter från handlingsplanen.
- Energimyndigheten lämnar ändringsförslag gällande förslag till *lag och förordning om energiledningssystem och energikartläggningar i företag*

avseende bemyndiganden, innehållet i kartläggningsrapporten, övergångsbestämmelser, företagsdefinitionen, intervall för kartläggning inom miljöledningssystem och omfattning av energi- och miljöledningssystem. Energimyndigheten lyfter att förslaget innebär att direktivets minimikriterier inte helt bedöms uppfyllas samt lyfter ett förslag till hantering av dubbelreglering med direktivet om byggnaders energiprestanda.

- Energimyndigheten lämnar ändringsförslag och tillägg gällande de föreslagna ändringarna i *lag (2014:268) och förordning (2014:349) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet* avseende att "tjänsteanläggning" ska definieras och utredning bör göras av verksamheter som inte är tillstånds- eller anmälningspliktiga.
- Förslagen till *lag och förordning om energiledningssystem och energikartläggningar i företag* och de föreslagna ändringarna i *lagen och förordning om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet* leder till att Energimyndighetens arbete med att hantera regelverken kommer öka. Energimyndigheten bedömer att denna utökning inte kan hanteras inom befintlig ram och därför behöver ytterligare långsiktig finansiering.

Energimyndigheten avstyrker den föreslagna ändringen i *förordningen (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser* om att både förslag och rekommendationer ska omfattas. Energimyndigheten föreslår att skrivningen ändras till att endast omfatta rekommendationer.

Energimyndigheten tillstyrker *förslagen om bestämmelser kring avtalsenliga rättigheter för fjärrvärme- och fjärrkylekunder* samt krav på viss information till lägenhetsinnehavare som använder fjärrvärme och tillstyrker förslag till *lag om ändring i lagen (2022:333) och förordning (2022:336) om energimätning i byggnader*.

Energimyndigheten lämnar övriga lag- och förordningsförslag utan synpunkter.

Energimyndighetens ställningstagande och synpunkter

1. Förslag till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554)

Energimyndigheten lämnar följande ändringsförslag och tillägg gällande förslaget till *lag om ändring i årsredovisningslagen*:

1.1 Förvaltningsberättelsen bör endast innehålla vissa uppgifter från handlingsplanen

Energimyndigheten föreslår en ny skrivning om att förvaltningsberättelsen enligt årsredovisningslagen ska innehålla **"uppgifter från den handlingsplan som avses i 7 § den lagen samt redogörelse för rekommendationernas genomförandegrad."**

En handlingsplan bör vara ett företagsinternt dokument som utgör underlag för planering. Kravet på att handlingsplanen i sin helhet ska redovisas i förvaltningsberättelsen leder med stor sannolikhet till att företagen inte kommer att ange all relevant information i handlingsplanen samt att den kommer att utgöra en oproportionerligt stor del av företagets årsredovisning.

1.2 Vilka uppgifter som ska redovisas bör regleras i regelverket om energiledningssystem och energikartläggningar

Energimyndigheten anser att årsredovisningslagen endast bör reglera att uppgifter från handlingsplanen ska redovisas i förvaltningsberättelsen. Vilka uppgifter från handlingsplanen som ska offentliggöras bör regleras i lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag och tillhörande föreskrifter, eftersom det är Energimyndigheten som har tillsynsansvar över handlingsplanernas innehåll.

2. Förslag till lag och förordning om energiledningssystem och energikartläggningar

Gällande förslag till *lag och förordning om energiledningssystem och energikartläggningar i företag* lämnar Energimyndigheten följande ändringsförslag och tillägg:

2.1 Bemyndiganden behöver läggas till i lag och förordning

Energimyndigheten bedömer att följande tillägg och ändringar är nödvändiga för att skapa goda förutsättningar att tillämpa det föreslagna regelverket.

- I lagen 8 § punkt 3 står det "*vilka uppgifter som ska redovisas i den handlingsplan som avses i 7 §*". Denna mening behöver kompletteras med **"samt vilka uppgifter ur handlingsplanen som ska offentliggöras i förvaltningsberättelsen"**.

- I lagen 13 § andra stycket står det "*Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas.*" Skrivningen behöver kompletteras med **"samt om hur och vid vilken tidpunkt uppgifterna ska lämnas"**. Enligt förordningen 20 § får Energimyndigheten meddela föreskrifter om vilka uppgifter samt om hur och vid vilken tidpunkt. Bemyndigandekedjan bör följa med hela vägen.

- I lagen 13 § behöver ett bemyndigande läggas till som reglerar att Energimyndigheten får meddela föreskrifter om hur energianvändningen ska beräknas. Detta bemyndigande finns i 5 § i förordningen, men saknas i lagen.

- I lagen 14 § behöver ett bemyndigande läggas till enligt följande: **"Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas samt om hur och vid vilken tidpunkt."** Av 22 § förordningen framgår att Energimyndigheten har

bemyndigande att föreskriva om vid vilken tidpunkt en anmälan ska göras. Det måste även framgå av lagen. Energimyndigheten behöver ha rätt att föreskriva om hur en anmälan ska göras för att möjliggöra effektiv administration av anmälningarna. Energimyndigheten behöver också kunna föreskriva om *vilka uppgifter* som ska lämnas vid anmälan för att möjliggöra effektivt tillsynsarbete.

I förordningen 22 § behöver bemyndigandet kompletteras med: ”**samt hur och vilka uppgifter som ska lämnas**”, enligt motivering i stycket ovan.

2.2 Kraven på innehållet i rapporten från energikartläggningen behöver ändras

Kraven på den rapport som tas fram av externa certifierade energikartläggare till företag som inte inför ledningssystem behöver formuleras om.

Energimyndighetens förslag är att rapporten ska innehålla **förslag på möjliga åtgärder** för att spara energi och för att effektivisera energianvändning, samt **förslag till andra åtgärder** som baseras på energikartläggningen. Detta i stället för *förslag på kostnadseffektiva åtgärder för att spara energi och för att effektivisera energianvändningen och andra rekommendationer som baseras på energikartläggningen.*

Skälet till ovannämnda ändringsförslag är att när en energikartläggare har tagit fram en rapport, kan den innehålla förslag på åtgärder som behöver utredas vidare för att kunna fastställa om åtgärderna är kostnadseffektiva och genomförbara. Handlingsplanen tas därefter fram baserat på rapporten och utredningen. Nuvarande skrivning innebär att rapporten ska innehålla helt färdigutredda åtgärder där man vet att åtgärderna är genomförbara och kostnadseffektiva vilket de i normalfallet inte är, framför allt inte för mer komplexa åtgärder som kan ge stora energieffektiviseringar. Det är även bra att identifierade möjliga åtgärder finns med i rapporten som inte är kostnadseffektiva i sig, men som kan bli det med eventuellt stöd.

2.3 Övergångsbestämmelserna behöver förtydligas

Energimyndigheten anser att de föreslagna övergångsbestämmelserna i lagen och förordningen bör ändras enligt följande: ”**Den upphävda lagen gäller fortfarande för energikartläggningar som har påbörjats innan ikraftträdandet.**” Anledningen är att det blir otydligt vad som menas med uttrycket ”skulle ha påbörjats” i lagen samt oklart vad det är för beslut som avses i förordningstexten. Har företaget inte påbörjat kartläggningen enligt lag (2014:266) innan 1 juli 2026 anser Energimyndigheten att företagen ska omfattas av den nya lagen och förordningen.

2.4 Företagsdefinitionen bör förenklas

Energimyndigheten anser att företagsdefinitionen bör ses över och att kopplingen till årsredovisningslagen ska tas bort. Företagsdefinitionen föreslås ändras till: ”**en juridisk person som bedriver ekonomisk verksamhet.**” Denna definition skulle minska risken för att missa målgrupper som är avsedda att omfattas av direktivet, exempelvis offentliga aktörer som inte omfattas av bokföringslagen.

2.5 Krav på intervall på energikartläggningar inom miljöledningssystem

Energimyndigheten bedömer att det i lagen behöver läggas till ett intervall gällande hur ofta energikartläggningar ska göras inom miljöledningssystem, eftersom det inte finns några bestämda intervall som gäller inom miljöledningssystemen. Energimyndigheten föreslår att det regleras i lagen att en energikartläggning inom miljöledningssystem ska genomföras **minst vart fjärde år**, alternativt att Energimyndigheten får ett bemyndigande att föreskriva om detta.

2.6 Förtydligande av vilka delar av företaget som ska ingå i energi- och miljöledningssystem

Energimyndigheten anser att det i lagen behöver förtydligas vilka delar av företaget som ett energi- eller miljöledningssystem ska omfatta, alternativt att Energimyndigheten får ett bemyndigande att föreskriva om det. I promemorian beskrivs att det går att ha ett energiledningssystem på en av flera energiintensiva anläggningar och detta skapar otydlighet kring vad som gäller. Energimyndighetens förslag är att energi- och miljöledningssystemet ska omfatta företagets betydande energianvändning.

2.7 Bedömer att direktivets minimikriterier inte helt uppfylls

I det omarbetade direktivet finns ett nytt krav på att energikartläggningar som genomför inom ledningssystem och fristående ska innehålla en identifiering av potential för kostnadseffektiv användning eller produktion av förnybar energi. Vid en kartläggning enligt standarden för energiledningssystem (ISO 50001) ingår inte detta och därför bedöms direktivets minimikriterier inte helt uppfyllas med föreslagen skrivning.

2.8 Dubbelreglering för fastighetsägare (energiekartläggning och energideklaration)

Utifrån den föreslagna företagsdefinitionen uppskattar Energimyndigheten att cirka 5 gånger fler fastighetsföretag kommer att omfattas av skyldigheten att genomföra en energikartläggning enligt den föreslagna lagen jämfört med dagens lagstiftning. Lagförslaget innebär att dessa företag kommer att omfattas av såväl skyldigheten att genomföra en energikartläggning som skyldigheten att energideklarera sina byggnader i enlighet med lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader. För att minska risken för dubbelreglering ser Energimyndigheten att det behöver föras en dialog mellan Energimyndigheten och Boverket vid framtagande av föreskrifter för de båda lagstiftningarna.

2.9 De föreslagna förändringarna kan inte hanteras inom ram

Den ändrade företagsdefinitionen innebär att antal berörda företag kommer att öka, uppskattningsvis cirka 3–5 gånger fler företag jämfört med idag. Energimyndighetens administrativa hantering kommer även öka under övergångstiden på 4 år eftersom två regelverk ska hanteras parallellt (den nuvarande kartläggningslagen och den nya föreslagna lagen). De föreslagna förändringarna bedöms inte kunna hanteras inom befintlig ram och kräver därför långsiktig finansiering.

3. Förslag till förordning om ändringen i förordningen (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser

Energimyndigheten avstyrker den föreslagna ändringen i förordning om ändring i förordningen (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser.

Regleringen inom ETS riskerar att påverka arbetet med energikartläggning negativt

Energimyndigheten vill påtala att det är olämpligt att förordning om vissa utsläpp av växthusgaser delvis syftar till att påverka genomförandegraden av lagen om energikartläggning och energiledningssystem (EKL). Kopplingen mellan regelverken riskerar att påverka det arbete som görs inom EKL på ett negativt sätt.

För att kunna arbeta effektivt med att genomföra åtgärder och öka sin energieffektivitet behöver företagen kunna ha en lista med möjliga åtgärdsförslag som arbetsmaterial. Den breddning som nu föreslås, genom att skrivningen omfattar både *förslag och rekommendationer*, minskar företagens utrymme för att lista potentiella men inte färdigutredda åtgärder. Vi föreslår att skrivningen ändras till att endast omfatta rekommendationer.

Naturvårdsverket och Energimyndigheten behöver samarbeta för att hantera överlappen mellan regelverken både vid utformning av föreskrifter och informationsinsatser.

4. Förslag till ändringar i lag (2014:268) och förordning (2014:349) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet

Gällande de föreslagna ändringarna i lag och förordning om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet lämnar Energimyndigheten följande ändringsförslag och tillägg:

4.1 Definiera "tjänsteanläggning" i lagen

Energimyndigheten bedömer att en definition av "tjänsteanläggning" bör införas i lagen. I regelverket för kostnads-nyttoanalyser introduceras begreppet på lagnivå (1 §) och bör därför även definieras på lagnivå.

En definition av vilka verksamheter som ingår i begreppet tjänsteanläggningar är nödvändig för att verksamheter ska kunna avgöra om de omfattas av lagkraven eller ej samt för att möjliggöra Energimyndighetens kontroll och tillsyn av lagafterlevnad hos denna typ av verksamheter.

4.2 Utred hantering av verksamheter som inte är tillstånds- eller anmälningspliktiga

I promemorian nämns att det inte kan uteslutas att vissa verksamheter som

omfattas av krav på att genomföra en kostnads-nyttoanalys inte är tillstånds- eller anmälningsspliktiga och att det behöver utredas hur dessa verksamheter ska hanteras. Energimyndigheten förordar att en sådan utredning genomförs för att klargöra detta.

4.3 De föreslagna förändringarna kan inte hanteras inom ram

Energimyndighetens bedömning är att de föreslagna förändringarna inte kan hanteras inom befintlig ram och därför kräver ytterligare finansiering. Förändringarna i regelverket för kostnads-nyttoanalyser, där nya målgrupper tillkommer och tröskelvärden sänks eller tas bort, gör att omfattningen på inkommande analyser kommer att öka, och därmed även Energimyndighetens arbete med att hantera analyserna.

5. Förslag till ändringar i fjärrvärmelagen (2008:263) och fjärrvärmeförordningen (2008:528) samt fjärrkylelagen (2022:332) och fjärrkyleförordningen (2022:335)

Energimyndigheten tillstyrker förslagen om bestämmelser kring avtalsenliga rättigheter för fjärrvärme- och fjärrkylekunder samt krav på viss information till lägenhetsinnehavare som använder fjärrvärme.

För förslaget om att fjärrvärme- och fjärrkylesystemen efter den 31 december 2049 endast får använda förnybar energi, spillvärme eller en kombination av dessa för att klassas som effektiva kommer de regler som då gäller kring avfallsförbränning att bli avgörande. Att minska de fossila fraktionerna i avfallet är ett viktigt arbete, och åtgärder behövs högre upp i avfallshierarkin. Men för avfall som inte kommer kunna hanteras högre upp i hierarkin är energiutvinning ett viktigt verktyg.

Beslut i detta ärende har fattats av Generaldirektören Caroline Asserup. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningschefen Lena Kling, chefsjuristen Rikard Janson samt enhetschefen Carl Mikael Strauss. Föredragande har varit handläggaren Åsa Thurin.

Detta beslut är elektroniskt signerat i Energimyndighetens ärendehanteringssystem och saknar därför underskrift